

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση FIRAT

Κατά

Ελλάδας

(Προσφυγή αρ. 46005/11)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

9 Νοεμβρίου 2017

Η απόφαση αυτή θα καταστεί οριστική υπό τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 §2 της Σύμβασης. Μπορεί να επέλθουν αλλαγές ως προς τη μορφή.

Στην υπόθεση Firat κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδρίασε σε τμήμα με την ακόλουθη σύνθεση:

Kristina Pardalos, *πρόεδρο,*

Λίνο-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Aleš Pejchal,

Ksenija Turković,

Armen Harutyunyan,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke, *δικαστές,*

και με τη σύμπραξη του Abel Campos, *Γραμματέα Τμήματος,*

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 10 Οκτωβρίου 2017,

Εξέδωσε την παρούσα απόφαση:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε από την υπ' αρ. 46005/11 προσφυγή κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας την οποία άσκησε ο Τούρκος υπήκοος Celal Firat («ο προσφεύγων») ο οποίος προσέφυγε στο Δικαστήριο στις 21 Ιουλίου 2011 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου από τον κ. Κ. Λαμπάκη, δικηγόρο Θεσσαλονίκης. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε τους πληρεξουσίους της, τον κ. Κ. Γεωργιάδη, Σύμβουλο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και την κ. Κ. Καραβασίλη Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Η Τουρκική Κυβέρνηση δεν έκανε χρήση του δικαιώματός της να παρέμβει στη διαδικασία (άρθρο 36§1 της Σύμβασης).

3. Ο προσφεύγων επικαλείται ειδικότερα την παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης (διάρκεια της διαδικασίας) και την παραβίαση του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αρ. 7 της Σύμβασης.

4. Στις 14 Οκτωβρίου 2015 η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1980 και κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφυγής του κρατούνταν στη φυλακή Θεσσαλονίκης.

6. Ο προσφεύγων κατηγορήθηκε για παράνομη μεταφορά παράτυπων μεταναστών στην ελληνική επικράτεια και για την πρόκληση ναυαγίου το οποίο θα μπορούσε να αποβεί μοιραίο γι' αυτούς και συνελήφθη στις 22 Μαρτίου 2008. Αφού απολογήθηκε ενώπιον του ανακριτού του Πλημμελειοδικείου Σάμου στις 24 Μαρτίου 2008 τέθηκε υπό κράτηση.

7. Με την από 15 Οκτωβρίου 2008 απόφασή του, το Εφετείο Αιγαίου, σε τριμελή σύνθεση και δικάζοντας σε πρώτο βαθμό καταδίκασε τον προσφεύγοντα σε ποινή κάθειρξης δέκα ετών και έξι μηνών. Η απόφαση όριζε επίσης ότι σε περίπτωση που ο προσφεύγων θα ασκούσε έφεση η εν λόγω έφεση δεν θα είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα.

8. Στις 20 Οκτωβρίου 2008 ο προσφεύγων άσκησε έφεση ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου Αιγαίου. Η δικάσιμος, η οποία αρχικά είχε οριστεί για τις 4 Νοεμβρίου 2010, αναβλήθηκε για τις 9 Φεβρουαρίου 2012 λόγω της διεξαγωγής των δημοτικών εκλογών. Την τελευταία αυτή ημερομηνία αναβλήθηκε εκ νέου λόγω του ότι δεν ήταν δυνατή η προσαγωγή στο δικαστήριο ενός συγκατηγορουμένου του προσφεύγοντος λόγω της απεργίας των σφρονιστικών υπαλλήλων. Με την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας που έλαβε χώρα στις 7 Ιουνίου 2012, το Εφετείο επέβαλε ποινή κάθειρξης επτά ετών και δύο μηνών εις βάρος του προσφεύγοντος. Από την ποινή αυτή αφαιρέσε την περίοδο έξι μηνών και είκοσι τριών ημερών της προσωρινής κράτησης του ενδιαφερομένου.

9. Στις 13 Ιουνίου 2012 ο Διευθυντής Φυλακών Θεσσαλονίκης υπέβαλε στο δικαστικό συμβούλιο του Πλημμελειοδικείου Θεσσαλονίκης αίτημα για υπό όρους απόλυση του προσφεύγοντος.

10. Με την υπ' αριθ. 715/2012 απόφαση της 5^{ης} Ιουλίου 2012 το Δικαστικό Συμβούλιο διέταξε την υπό όρους απόλυση του προσφεύγοντος κατ' εφαρμογήν του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα. Η απόφαση είχε ως εξής:

«Από τα έγγραφα του φακέλλου προκύπτει ότι ο [ενδιαφερόμενος] καταδικάστηκε στις 7 Ιουνίου 2012 από το Εφετείο Αιγαίου σε ποινή κάθειρξης επτά ετών και δύο μηνών και ότι έως τις 13 Ιουνίου 2012 έχει εκτίσει ποινή τεσσάρων ετών, δύο μηνών και είκοσι μίας ημερών, ήτοι ποινή μεγαλύτερη από το ένα τρίτο της επιβληθείσας ποινής. Δεδομένου ότι εργάστηκε επί πεντακόσιες ογδόντα επτά ημέρες (στη φυλακή), ο καταδικασθείς έχει εκτίσει, έως τις 13 Ιουνίου 2012, ποινή πέντε ετών, εννέα μηνών και τριάντα μίας ημερών, και κατά συνέπεια έχει εκτίσει τα τρία πέμπτα της ποινής του. Το υπόλοιπο της ποινής του ανέρχεται στις 13 Ιουνίου 2012 σε ένα έτος, τρεις μήνες και είκοσι εννέα ημέρες».

II. ΤΟ ΟΙΚΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

11. Το οικείο μέρος του άρθρου 105ΠΚ ορίζει τα εξής:

"1. Οσοι καταδικάστηκαν σε ποινή στερητική της ελευθερίας μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης σύμφωνα με τις πιο κάτω διατάξεις και εφόσον έχουν εκτίσει :

(..)

β) προκειμένου για πρόσκαιρη Κάθειρξη, τα τρία πέμπτα της ποινής τους.

(...)

6. Για τη χορήγηση της υφ' όρον απόλυσης, ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί πάντως στον κατάδικο η υφ' όρον απόλυση, αν δεν έχει παραμείνει στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο της ποινής που του επιβλήθηκε (...).

12. Τα οικεία άρθρα του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας έχουν ως εξής:

Άρθρο 470

Απαγόρευση της χειροτέρευσης της θέσης του κατηγορουμένου

Στην περίπτωση που ασκήθηκε ένδικο μέσο εναντίον καταδικαστικής απόφασης από εκείνον που καταδικάστηκε (...), δεν μπορεί να γίνει χειρότερη η θέση του ούτε να ανακληθούν τα ευεργετήματα που δόθηκαν με την απόφαση που προσβάλλεται (...)

Άρθρο 497

Ανασταλτική δύναμη της έφεσης

«7. Σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε με απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου σε ποινή στερητική της ελευθερίας και άσκησε έφεση, η οποία όμως δεν έχει ανασταλτική δύναμη, μπορεί να ζητηθεί με αίτηση του ίδιου ή του εισαγγελέα η αναστολή της εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης, μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. (...)

8. Τότε μόνο δεν χορηγείται ανασταλτικό αποτέλεσμα, στην έφεση ή απορρίπτεται η αίτηση αναστολής εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης, όταν κρίνεται αιτιολογημένα ότι οι περιοριστικοί όροι δεν αρκούν και ότι ο κατηγορούμενος δεν έχει γνωστή και μόνιμη διαμονή στη χώρα (...) εφόσον από τη συνδρομή των παραπάνω στοιχείων προκύπτει σκοπός φυγής ή κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανό, (...) να διαπράξει και άλλα εγκλήματα.»

13. Το άρθρο 46 του Σωφρονιστικού Κώδικα ορίζει τα εξής:

«1. Κρατούμενοι που παρέχουν εργασία οποιασδήποτε μορφής ή απασχολούνται σε προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή κατάρτισης μπορεί να τύχουν ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής μετά από πρόταση του Συμβουλίου Εργασίας Κρατουμένων και απόφαση του αρμόδιου δικαστικού λειτουργού. (...)

2. Προεδρικό διάταγμα, (...) καθορίζει τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ευεργετικού υπολογισμού ημερών ποινής για καταδικούς και υποδίκους, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο τις δύο ημέρες εκτιτέας ποινής για κάθε ημέρα εργασίας (...).»..

14. Ο νόμος υπ' αριθ. 4239/2014 που επιγράφεται «Δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο» τέθηκε σε ισχύ στις 20 Φεβρουαρίου 2014. Ο νόμος αυτός εισήγαγε, μεταξύ άλλων, μια νέα αποζημιωτική προσφυγή που προέβλεπε την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης για την ηθική βλάβη λόγω της αδικαιολόγητης παράτασης της διάρκειας μιας διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Το άρθρο 3 § 1 ορίζει ότι :

«Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της (...).»

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 6§1 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

15. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της ενώπιον του εφετείου διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» και ότι στο εθνικό δίκαιο δεν υπάρχει καμία πραγματική προσφυγή που να του επιτρέπει να παραπονεθεί για την αιτίαση αυτή. Επικαλείται τα άρθρα 6§1 και 13 της Σύμβασης που έχουν ως εξής:

Άρθρο 6§1

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, (...).»

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίες παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των».

A. Επί του παραδεκτού

16. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι εν λόγω αιτιάσεις δεν είναι προδήλως αβάσιμες υπό την έννοια του άρθρου 35§3(α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκεινται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου, και συνεπώς είναι παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

1. Επί της υπό κρίση περιόδου

17. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 22 Μαρτίου 2008 με τη σύλληψη του προσφεύγοντος και ότι ολοκληρώθηκε στις 7 Ιουνίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία το Εφετείο Αιγαίου σε πενταμελή σύνθεση και αποφαινόμενο κατ' έφεση εξέδωσε την απόφασή του. Συνεπώς, η υπό κρίση περίοδος διήρκεσε λίγο περισσότερο από τέσσερα έτη για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

2. *Επί του λογικού χαρακτήρα της διάρκειας της διαδικασίας*

18. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι στην περίπτωση του η διάρκεια της διαδικασίας ήταν υπερβολική. Προς επίρρωση του ισχυρισμού του αναφέρει ότι μόνον επτά μήνες διέρρευσαν από την σύλληψή του και την πρωτόβαθμη απόφαση, γεγονός που κατ' αυτόν αποδεικνύει τον μη περίπλοκο χαρακτήρα της υπόθεσης.

19. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το χρονικό διάστημα των τεσσάρων ετών για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας δεν είναι μη εύλογο, λαμβανομένου υπόψη του φόρτου εργασίας των ποινικών δικαστηρίων και του αριθμού των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιόν τους. Θεωρεί επίσης ότι ο προσφεύγων δεν μπορεί να επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης καθόσον δεν έχει «υπερασπίσιμη αξίωση» υπό την έννοια της νομολογίας του Δικαστηρίου.

20. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση κριτήρια που έχει θεσπίσει η νομολογία του Δικαστηρίου, και ειδικότερα με βάση την περιπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμοδίων αρχών, καθώς και με βάση το διακύβευμα της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Μιχελιουδάκης κατά Ελλάδας*, αρ. 54447/10, §44, 3 Απριλίου 2012).

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής η οποία επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για παραβίαση της υποχρέωσης, που θεσπίζεται

από το άρθρο 6§1, οι υποθέσεις να εκδικάζονται εντός λογικής προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας*, [GC], αρ. 30210/96, §156 CEDH 2000-XI).

22. Υπενθυμίζει επίσης ότι έχει εξετάσει επανειλημμένως υποθέσεις που εγείρουν ζητήματα παρόμοια με αυτά της υπό κρίση υπόθεσης- ήτοι την υπερβολική διάρκεια των ποινικών διαδικασιών στην Ελλάδα-και έχει διαπιστώσει την παραβίαση των άρθρων 6§1 και 13 της Σύμβασης (βλ. την προαναφερθείσα πιλοτική απόφαση *Μιχελιουδάκης*, και τις παραπομπές που αναφέρονται στις παραγράφους 68-70).

23. Στην υπό κρίση υπόθεση αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του έχουν υποβληθεί, το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει κανένα πραγματικό περιστατικό ή ισχυρισμό ικανό να το πείσει να καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα στην υπό κρίση υπόθεση. Ειδικότερα, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ενώ ο προσφεύγων είχε ασκήσει την έφεσή του στις 20 Οκτωβρίου 2008, η ημερομηνία εκδίκασης της έφεσης ορίστηκε για τις 4 Νοεμβρίου 2010, ήτοι μετά από δύο έτη και εν συνεχεία αναβλήθηκε δύο φορές για λόγους ανεξάρτητους της συμπεριφοράς του ενδιαφερομένου (ανωτέρω παράγραφος 8). Λαμβανομένης υπόψη της οικείας νομολογίας του θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας είναι υπερβολική και δεν πληροί την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

24. Όσον αφορά το άρθρο 13 της Σύμβασης, δεδομένου ότι ο Νόμος 4239/2014 (ανωτέρω παράγραφος 14) δεν είχε τεθεί σε ισχύ κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο προσφεύγων δεν διέθετε πραγματική προσφυγή που να του επιτρέπει να επιτύχει την κύρωση του δικαιώματός του να εκδικαστεί η υπόθεσή του εντός λογικής προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6§1 της Σύμβασης.

25. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση των άρθρων 6§1 και 13 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 2 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΑΡ. 7 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

26. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι λόγω της εκδίκασης της έφεσης σε μακρινή ημερομηνία, αναγκάστηκε να εκτίσει ποινή μεγαλύτερης διάρκειας από αυτήν, που κατά τους ισχυρισμούς του, όφειλε να εκτίσει λαμβανομένων υπόψη των ευνοϊκών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα που ίσχυαν για την περίπτωση του. Υποστηρίζει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αρ. 7 της Σύμβασης το οποίο έχει ως εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο που καταδικάστηκε για αξιόποινη πράξη από δικαστήριο, έχει το δικαίωμα της επανεξέτασης από ανώτερο δικαστήριο της απόφασης με την οποία κηρύχθηκε ένοχος ή της απόφασης με την οποία του επιβλήθηκε ποινή. Η άσκηση αυτού του δικαιώματος και οι λόγοι για τους οποίους μπορεί αυτό να ασκηθεί, διέπονται από το νόμο.

2. Από το δικαίωμα μπορούν να γίνουν εξαιρέσεις στην περίπτωση αξιόποινων πράξεων μικρής σημασίας, όπως ορίζονται στο νόμο, ή στις περιπτώσεις που ο καταδικασθείς κρίθηκε σε πρώτο βαθμό από το ανώτερο δικαστήριο, ή καταδικάστηκε μετά από άσκηση ενδίκου μέσου εναντίον της απαλλαγής του.»

A. Επί του παραδεκτού

27. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει πρώτον ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα επειδή δεν ζήτησε βάσει του άρθρου 497 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας την αναστολή της εκτέλεσης της από 15 Οκτωβρίου απόφασης του Εφετείου Αιγαίου. Το ότι ο προσφεύγων είχε αλλοδαπή υπηκοότητα και το ότι δεν είχε σταθερή διαμονή στην Ελλάδα δεν εμπόδιζαν τον ενδιαφερόμενο να ορίσει μια τέτοια διαμονή προκειμένου να μπορέσει να τύχει της αναστολής εκτέλεσης της ποινής.

28. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι ο προσφεύγων δεν έχει την ιδιότητα του «θύματος» επειδή το Εφετείο το οποίο συνήλθε σε πενταμελή σύνθεση και αποφάνθηκε ως δικαστήριο δεύτερου βαθμού εξέτασε το βάσιμο της έφεσης αυτού.

29. Ο προσφεύγων απαντά ότι η δυνατότητα να αιτηθεί την αναστολή εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης βάσει του άρθρου 497 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας δεν έχει καμία σχέση με την αντλούμενη από το άρθρο 2

του Πρωτοκόλλου αρ. 7 της Σύμβασης αιτίαση. Επικαλείται την απόφαση *Allushi κατά Ελλάδας* (αρ. 3525/04, §15, 13 Ιουλίου 2006) και υποστηρίζει ότι ο λόγος αυτός δεν θα είχε ως αποτέλεσμα την επιτάχυνση της διαδικασίας αλλά ότι θα του επέτρεπε να μην κρατηθεί ενόσω θα περίμενε την εκδίκαση της έφεσης ενώπιον του Εφετείου.

30. Όσον αφορά την πρώτη ένσταση, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, ο προσφεύγων πρέπει να έχει κάνει χρήση των προσφυγών που είναι κανονικά διαθέσιμες και επαρκείς στην εθνική έννομη τάξη για να του επιτρέψουν να πετύχει επανόρθωση των παραβιάσεων που επικαλείται (*Micallef κατά Μάλτας* [GC], αρ. 17056/06, §55, CEDH 2009). Δεν είναι δυνατόν να καταλογιστεί στον προσφεύγοντα που έκανε χρήση ενός ενδίκου μέσου, το οποίο φαινόταν πραγματικό και επαρκές, το ότι δεν δοκίμασε να κάνει χρήση άλλων ενδίκων μέσων που ήταν διαθέσιμα μεν αλλά ουδόλως παρουσίαζαν περισσότερες πιθανότητες ευδοκίμησης (*Aquilina κατά Μάλτας*, [GC], αρ. 25642/94, §39, CEDH, και *Draon κατά Γαλλίας*, (déc.), αρ. 1213/03, CEDH 2006-IX).

31. Το Δικαστήριο σημειώνει εξ αρχής ότι η προαναφερθείσα απόφαση *Allushi* αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας και ότι δεν αφορά αιτίαση αντλούμενη, όπως εν προκειμένω, από το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αρ. 7 της Σύμβασης.

32. Σημειώνει επίσης ότι στην πρωτοβάθμια απόφασή του, το Εφετείο Αιγαίου είχε δηλώσει ρητά ότι ενδεχόμενη έφεση δεν θα είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Το Δικαστήριο παρατηρεί επίσης ότι το άρθρο 497 §8 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αποκλείει την δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να τύχει του ανασταλτικού αποτελέσματος της έφεσης εάν δεν έχει αποδείξει ότι έχει γνωστή και σταθερή διεύθυνση στην Ελλάδα. Ωστόσο, στην υπό κρίση υπόθεση, ο προσφεύγων, Τούρκος υπήκοος, κατηγορήθηκε ότι είναι διακινητής παράτυπων μεταναστών ο οποίος μετέβαινε στην ελληνική επικράτεια από την τουρκική επικράτεια και δεν είχε κανέναν δεσμό ή σύνδεσμο με την Ελλάδα. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο δεν μπορεί να ακολουθήσει την άποψη της Κυβέρνησης κατά την

οποία ο προσφεύγων θα μπορούσε κάλλιστα να βρει μια σταθερή διαμονή στην Ελλάδα κατά τη διάρκεια της δίκης του. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προβλεπόμενη από το άρθρο 497 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προσφυγή ήταν εξαρχής καταδικασμένη να αποτύχει. Επομένως, η σχετική ένσταση πρέπει να απορριφθεί.

33. Όσον αφορά τη δεύτερη ένσταση, το Δικαστήριο θεωρεί ότι συνδέεται στενά με την ουσία της αιτίας που προβάλλει ο προσφεύγων βάσει του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αρ. 7. Συνεπώς θα εξεταστεί με την ουσία της υπόθεσης.

34. Το Δικαστήριο διαπιστώνει εξάλλου ότι η εν λόγω αιτίαση δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35§3 (α) της Σύμβασης και ότι δεν αντίκειται σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου και την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

35. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η εκδίκαση της έφεσής του σε ημερομηνία που απείχε μεγάλο χρονικό διάστημα από την άσκησή της είχε ως συνέπεια να διατηρηθεί η κράτησή του για χρονικό διάστημα πολύ μεγαλύτερο από αυτό που, κατά τους ισχυρισμούς του, θα είχε εκτίσει κατ' εφαρμογή του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα εάν η έφεσή του είχε εκδικαστεί νωρίτερα. Αναφέρει ότι υπολογίζοντας και τις 587 ημέρες εργασίας (υπολογιζόμενες ως πρόσθετες ημέρες εκτέλεσης) τέθηκε υπό κράτηση έως την ημερομηνία της εκδίκασης της έφεσης για έξι περίπου έτη και ότι πρόκειται για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από αυτό που αντιστοιχεί στα τρία πέμπτα της ποινής που επιβλήθηκε πρωτοδίκως. Την ημερομηνία της εκδίκασης της έφεσης, η διαδικασία της έφεσης δεν παρουσίαζε κανένα ενδιαφέρον καθόσον θα απολυόταν σε κάθε περίπτωση με βάση την εκτιθέσα βάσει της πρωτόδικης απόφασης ποινή. Προσθέτει ότι εξέτισε τελικά τα έξι έβδομα (6/7) της ποινής του. Αναφέρει επίσης ότι εάν το εφετείο είχε αποφανθεί εντός λογικής προθεσμίας θα είχε απολυθεί τουλάχιστον ένα έτος και έξι μήνες νωρίτερα.

36. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η υπό κρίση προσφυγή δεν εγείρει κανένα ζήτημα παραβίασης του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της Σύμβασης, επειδή ουδέποτε στερήθηκε ο προσφεύγων του δικαιώματός του για άσκηση και

εκδίκαση της έφεσής του κατά της απόφασης του Εφετείου Αιγαίου της 15^{ης} Οκτωβρίου 2008. Αναφέρει ότι το βάσιμο της έφεσης του προσφεύγοντος κρίθηκε ενώπιον του Πενταμελούς Εφετείου Αιγαίου, στη δικάσιμο της 7^{ης} Ιουνίου 2012, ήτοι πριν την απόφαση της 5^{ης} Ιουλίου 2012 του Δικαστικού Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης που διέταξε την υπό όρους απόλυση του ενδιαφερομένου. Επίσης, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ο προσφεύγων δεν εξέτισε ποινή μεγαλύτερη από αυτή που όφειλε να εκτίσει και ότι οι σχετικοί υπολογισμοί του είναι αυθαίρετοι και αβάσιμοι. Αναφέρει τέλος ότι η υπό όρους απόλυση δεν είναι αυτόματη και ότι χορηγείται σε ειδικές περιπτώσεις.

37. Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της Σύμβασης ρυθμίζει ως επί το πλείστον τις θεσμικές πτυχές, όπως είναι η προσβασιμότητα του αρμοδίου για την έφεση δικαστηρίου ή η έκταση του ελέγχου που ασκεί ένα τέτοιο δικαστήριο (βλ. για παράδειγμα, *Pesti και Frodl κατά Αυστρίας* (déc.), αρ. 27618/95 και 27619/95, CEDH 2000-I (αποσπάσματα), *Shvydka κατά Ουκρανίας*, αρ. 17888/12, §49, 30 Οκτωβρίου 2014, και *Ruslan Yakovenko κατά Ουκρανίας*, αρ.5425/11, §77, 4 Ιουνίου 2015).

38. Επίσης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο της εξέτασης των αντλούμενων από το άρθρο 13 της Σύμβασης αιτιάσεων στην υπόθεση *Messina κατά Ιταλίας* (αρ. 2) (αρ. 25498/94, §94, CEDH 2000-X), το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι ο χρόνος που είναι απαραίτητος για την εξέταση μιας προσφυγής μπορεί να θέσει υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητά της, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι η απλή υπέρβαση μιας νόμιμης προθεσμίας αποτελεί παραβίαση του δικαιώματος που εγγυάται το εν λόγω άρθρο.

39. Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων, ο οποίος καταδικάστηκε στις 15 Οκτωβρίου 2008 σε ποινή κάθειρξης δέκα ετών και έξι μηνών με απόφαση που δεν είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα σε περίπτωση έφεσης, άσκησε στις 20 Οκτωβρίου 2008 έφεση, η οποία εκδικάστηκε στις 7 Ιουνίου 2012. Μετά την εξέταση του εν λόγω ένδικου μέσου η ποινή κάθειρξης του προσφεύγοντος μειώθηκε σε επτά έτη και δύο μήνες.

40. Στις 5 Ιουλίου 2012, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης διέταξε, μετά από αντίστοιχη αίτηση της 13^{ης} Ιουνίου 2012 του Διευθυντή των Φυλακών, την υπό όρους απόλυση του προσφεύγοντος, κατ' εφαρμογή του άρθρου 105 του Ποινικού Κώδικα. Για το σκοπό αυτό, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών έκρινε ότι ο προσφεύγων είχε εκτίσει, στις 13 Ιουνίου 2012, ποινή τεσσάρων ετών, δύο μηνών και είκοσι μίας ημερών – ήτοι ποινή μεγαλύτερη από το ένα τρίτο της επιβληθείσας ποινής-και ότι κατά την ίδια ημερομηνία είχε εκτίσει επίσης, δεδομένου ότι είχε εργαστεί πεντακόσιες ογδόντα επτά ημέρες εργασίας στην φυλακή, ποινή πέντε ετών, εννιά μηνών και τριάντα μίας ημερών-ήτοι τα τρία πέμπτα της ποινής (ανωτέρω παράγραφος 10).

41. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η σκοπός της Σύμβασης είναι να προστατεύει δικαιώματα όχι θεωρητικά ή ουτοπικά αλλά συγκεκριμένα και πραγματικά. Στην προαναφερθείσα απόφασή του, *Shvydka κατά Ουκρανίας*, το Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 12 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της Σύμβασης. Έκρινε ότι η έφεση που είχε ασκήσει η προσφεύγουσα κατά της απόφασης του δικαστηρίου (tribunal de district) δεν είχε κανένα ανασταλτικό αποτέλεσμα –γεγονός που είχε ως συνέπεια την άμεση εκτέλεση της ποινής, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο-και ότι δεν εξετάστηκε παρά αφού η ποινή εκτίθηκε στο σύνολό της. Ομοίως, στην απόφαση *Ruslan Yakovenko κατά Ουκρανίας* (προαναφερθείσα, §82), το Δικαστήριο συμπέρανε ότι η άσκηση από τον προσφεύγοντα του δικαιώματός του σε δύο βαθμούς δικαιοδοσίας θα γινόταν με αντάλλαγμα την ελευθερία του, ιδίως δεδομένου ότι η διάρκεια της κράτησής του ήταν αβέβαιη.

42. Εντούτοις, στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο θεωρεί απαραίτητο να υπογραμμίσει τα ακόλουθα σημεία. Ο προσφεύγων ήταν Τούρκος υπήκοος, ο οποίος κατηγορήθηκε ως διακινητής παράτυπων μεταναστών και ο οποίος δεν είχε κανένα δεσμό με την Ελλάδα και καμία διαμονή στην χώρα. Για τον λόγο αυτό το Εφετείο Αιγαίου, αποφαινόμενο ως δικαστήριο πρώτου βαθμού, έκρινε ότι εάν ο προσφεύγων ασκούσε έφεση η έφεση αυτή δεν θα είχε ανασταλτικό αποτέλεσμα. Λόγω της άσκησης έφεσης από τον προσφεύγοντα κατά της πρώτης

καταδικαστικής απόφασης και λόγω της έλλειψης ανασταλτικού αποτελέσματος της έφεσης αυτής, απόφαση σχετική με την υπό όρους απόλυση του ενδιαφερόμενου δεν μπορούσε να εκδοθεί παρά μετά την έκδοση της απόφασης του εφετείου. Αίτηση για υπό όρους απόλυση δεν μπορούσε να γίνει παρά μόνον δυνάμει του άρθρου 105 ΠΚ, ήτοι με βάση τη διάρκεια της εκτιθείσας ποινής.

43. Η εκδίκαση της έφεσης, η οποία αρχικά ορίστηκε για τη δικάσιμο της 4^{ης} Νοεμβρίου 2010, αναβλήθηκε για τις 9 Φεβρουαρίου 2012, εν συνεχεία για τις 7 Ιουνίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία διεξήχθη και κατά την οποία το εφετείο εξέδωσε την απόφασή του. Αυτή την τελευταία ημερομηνία έλαβε υπόψη το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών στις 5 Ιουλίου 2012 για τον υπολογισμό της διάρκειας της κράτησης του προσφεύγοντος ενόψει της υπό όρους απόλυσής του.

44. Το Δικαστήριο επισημαίνει επίσης ότι ακόμη και αν το Εφετείο Αιγαίου είχε συνεδριάσει και αποφανθεί επί της υπόθεσης στην αρχικά ορισθείσα δικάσιμο, ήτοι στις 4 Νοεμβρίου 2010, δεν θα πληρούνταν οι όροι του άρθρου 105ΠΚ για την υπό όρους απόλυση του προσφεύγοντος εντός του Νοεμβρίου του 2010. Συναφώς, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι λαμβανομένου υπόψη του ότι ο προσφεύγων τέθηκε υπό κράτηση στις 22 Μαρτίου 2008, στις 4 Νοεμβρίου 2010 θα είχε εκτίσει δύο έτη, επτά μήνες και δώδεκα ημέρες, χρονικό διάστημα που δεν αντιστοιχεί στα τρία πέμπτα της επιβληθείσας ποινής όπως απαιτεί το άρθρο 105§1 (β) του Ποινικού Κώδικα. Επίσης, ο προσφεύγων δεν προσκομίζει καμία διευκρίνιση ως προς τον αριθμό των ημερών που είχε εργαστεί έως την τελευταία αυτή ημερομηνία και που θα μπορούσαν ληφθούν υπόψη για τον ευεργετικό υπολογισμό της εκτιθείσας ποινής (άρθρο 105 §6ΠΚ). Επιπλέον, όπως υπογραμμίζει η Κυβέρνηση, η υπό όρους απόλυση δεν είναι αυτόματη και δεν χορηγείται παρά σε ιδιαίτερες περιπτώσεις.

45. Κατά συνέπεια το Δικαστήριο θεωρεί ότι η άσκηση από τον προσφεύγοντα του δικαιώματός του σε δύο βαθμούς δικαιοδοσίας δεν έγινε ως αντάλλαγμα της ελευθερίας του (βλ. *a contrario*, προαναφερθείσες αποφάσεις *Shnydka κατά Ουκρανίας* και *Ruslan Yakovenko κατά Ουκρανίας*).

46. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αριθ. 7 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

47. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

48. Για την ηθική βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη, ο προσφεύγων ζητεί τα ακόλουθα ποσά: 10.000 ευρώ για παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης, 7.000 ευρώ για την παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης και 15.000 ευρώ για την παραβίαση του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου αρ. 7. Ζητεί επίσης τα ποσά αυτά να καταβληθούν απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που θα υποδείξει ο εκπρόσωπός του.

49. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι τα αιτούμενα ποσά είναι υπερβολικά και μη δικαιολογημένα. Θεωρεί ότι η διαπίστωση της παραβίασης συνιστά επαρκή ικανοποίηση.

50. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των περιστάσεων της υπό κρίσης υπόθεσης, το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη και ότι μόνη η διαπίστωση της παραβίασης δεν αρκεί για την αποκατάστασή της. Αποφαινόμενο με δικαιοσύνη, του χορηγεί το ποσό των 1.600 ευρώ.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

51. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 318,10 ευρώ για τα έξοδα και τη δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Ζητεί επίσης και το ποσό αυτό να καταβληθεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που θα υποδείξει ο εκπρόσωπός του.

52. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο προσφεύγων δεν προσκομίζει κανένα τιμολόγιο σχετικά με τις δαπάνες στις οποίες υποβλήθηκε για την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία. Συνεπώς το αίτημα αυτό πρέπει να απορριφθεί.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

53. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το επιτόκιο υπερημερίας πρέπει να είναι αυτό της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* παραδεκτή την προσφυγή.
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6§1 της Σύμβασης.
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης.
4. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 2 του Πρωτοκόλλου υπ' αρ. 7 της Σύμβασης.
5. *Αποφαίνεται*
  - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει, εντός τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική, σύμφωνα με το άρθρο 44§2 της Σύμβασης, το ποσό των χιλίων εξακοσίων ευρώ (1.600 ευρώ), πλέον κάθε ποσού που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, λόγω ηθικής βλάβης,
  - β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και έως την καταβολή του εν λόγω ποσού, το εν λόγω ποσό θα προσαυξάνεται με τόκο υπολογιζόμενο με επιτόκιο υπερημερίας ίσο με αυτό της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, αυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες
6. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης ως προς τα λοιπά.

Νο Φ 092.22/7865

Συντάχτηκε στα γαλλικά και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 9 Νοεμβρίου 2017, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 77§§2 και 2 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Abel Campos
Γραμματέας

Kristina Pardalos
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα